

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodnicząca: **Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Domańska**

Protokolant: st. sekr. sąd. Edyta Rogozińska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2019 r. w Tarnobrzegu na rozprawie

sprawy z powództwa **L. M., K. M. i B. O.**

przeciwko **(...) S.A. w W.**

o zapłatę na rzecz powódki L. M. zadośćuczynienia w kwocie 270 000 zł i zasądzenia renty w wysokości 5 000 zł miesięcznie, o zapłatę na rzecz powódki K. M. zadośćuczynienia w kwocie 120 000 zł oraz na rzecz powódki B. O. zadośćuczynienia w kwocie 50 000 zł

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki L. M. kwotę 270 000 zł (dwieście siedemdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 marca 2019 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki L. M. rentę (obejmującą rentę dotychczas wypłacaną przez pozwanego) w kwocie po 5 000 zł (pięć tysięcy złotych) miesięcznie, płatną do 10-tego dnia każdego następującego po sobie miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia płatności którejkolwiek z rat – począwszy od dnia 12 marca 2019 r.,

III. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. M. kwotę 120 000 zł (sto dwadzieścia tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 marca 2019 r. do dnia zapłaty,

IV. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki B. O. kwotę 50 000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 12 marca 2019 r. do dnia zapłaty,

V. umarza postępowanie w zakresie cofniętego powództwa,

VI. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki L. M. kwotę 14 417 zł (czternaście tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

VII. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. M. kwotę 7 234 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu,

VIII. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki B. O. kwotę 5 817 zł (pięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

IX. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu kwotę 29 792,70 zł (dwadzieścia dziewięć tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt dwa złote 70/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych,

X. zarządza zwrot powódce B. O. kwoty 400 zł (czterysta złotych) niewykorzystanej zaliczki.

SSO Ewa Domańska

Sygn. akt I C 778/16

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 12 marca 2019 r.

Pozwem, który wpłynął do tut. Sądu w dniu 23 maja 2016 r., powódki L. M., K. M. i B. O. wniosły o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W.:

- na rzecz L. M. kwoty 470 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności, liczonymi w następujący sposób: od kwoty 290 000 zł od dnia 21 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty, od kwoty 180 000 zł od 30 dni od dnia doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu,
- na rzecz L. M. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 28 800 zł z opłatą skarbową od udzielonych pełnomocnictw w wysokości 17 zł,
- na rzecz K. M. kwoty 120 000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 23 kc i art. 24 § 1 kc wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności, liczonymi od dnia 2 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- na rzecz K. M. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 14 400 zł z opłatą skarbową od udzielonych pełnomocnictw w wysokości 34 zł,
- na rzecz B. O. kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 23 kc i art. 24 § 1 kc wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności, liczonymi od dnia 2 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- na rzecz B. M. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 9 600 zł z opłatą skarbową od udzielonych pełnomocnictw w wysokości 17 zł.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że L. M. – córka K. M., siostra B. O. – na skutek wypadku z dnia 12 maja 1999 r. w miejscowości Z. doznała poważnych rozległych obrażeń ciała, powodujących u niej ciężkie i nieodwracalne kalectwo. Sprawca zdarzenia, K. K., prawomocnym wyrokiem został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 1 i 2 kk – w momencie wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej w zakładzie ubezpieczeń pozwanego. W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego pozwany przyznał na rzecz L. M. w zakresie zadośćuczynienia kwoty 20 000 zł i 210 000 zł, w zakresie ustanowionej renty na kwotę 2 011,83 zł oraz 52 237,71 zł tytułem renty na zwiększone potrzeby za okres od 1 grudnia 2012 r. do 31 grudnia 2015 r., natomiast powódkom K. M. oraz B. O. odmówił wypłacenia wnioskowanego zadośćuczynienia.

W dniu 7 lipca 2016 r. Referendarz sądowy tut. Sądu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt I Nc 151/16, którym nakazał stronie pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W., żeby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia tego nakazu zaspokoiła w całości roszczenie z tytułu zadośćuczynienia poprzez uiszczenie na rzecz:

- powódki L. M. kwoty 470 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 290 000 zł od dnia 21 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty, od kwoty 180 000 zł od 30 dni od dnia doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu,
- powódki K. M. kwoty 120 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- powódki B. O. kwoty 50 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,
- wraz z kosztami procesu na rzecz powódki L. M. w kwocie 10 817 zł, na rzecz powódki K. M. w kwocie 5 424 zł oraz na rzecz powódki B. O. w kwocie 6 042 zł,

- a nadto by strona pozwana uiściła koszty sądowe na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu w kwocie 7 375 zł, albo wniosła w wyżej wymienionym terminie do tut. Sądu sprzeciw.

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu ubezpieczyciel wskazał, że jego odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 12 maja 1999 r. jest bezsporna. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłacił na rzecz L. M. kwotę 230 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, 1 519,10 zł tytułem zwrotu kosztów przejazdu, 3 651 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz kwotę 52 237,71 zł tytułem renty na zwiększone potrzeby, ponadto przyznał powódce miesięczną rentę w wysokości 2 011,83 zł. W ocenie pozwanego wypłacone kwoty stanowią wymierną wartość majątkową i w całości rekompensują doznaną krzywdę, zaś żądania ponad przyznane kwoty są wygórowane i winny zostać oddalone. Ubezpieczyciel zakwestionował również roszczenie K. M. i B. O. co do zasady, ponieważ ich więzi rodzinne nie zostały w żaden sposób zerwane, a zatem zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych jest bezpodstawne. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł, że ewentualne odsetki powinny być liczone od dnia wyrokowania.

W odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty strona powodowa podtrzymała wszelkie twierdzenia, żądania wnioski zawarte w pozwie.

Pismem z dnia 20 września 2018 r. strona powodowa, w związku z decyzją pozwanego z 1 czerwca 2017 r. przyznającą L. M. dodatkową kwotę 200 000 zł tytułem zadośćuczynienia, cofnęła częściowo powództwo wnosząc o zasądzenie w miejsce kwoty 470 000 zł kwoty 270 000 zł oraz rozszerzyła powództwo domagając się dodatkowo zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki L. M. kwoty 5 000 zł tytułem comiesięcznej renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Mając na uwadze petitum pozwu oraz niniejszego pisma strona powodowa zmieniła częściowo swoje roszczenie wnosząc o:

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz L. M. kwoty 270 000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 445 § 1 kc wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty,
- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki L. M. kwoty 5 000 zł tytułem comiesięcznej renty z tytułu zwiększonych potrzeb, płatnej do każdego 10-tego dnia miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia płatności którejkolwiek z rat, począwszy od dnia ogłoszenia wyroku,
- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki L. M. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 28 800 zł wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł,
- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz K. M. kwoty 120 000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 23 kc i art. 24 § 1 kc wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty,
- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz K. M. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 14 400 zł wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 34 zł,
- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz B. O. kwoty 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 23 kc i art. 24 § 1 kc wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty,
- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz B. O. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 9 600 zł wraz z opłatą skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Odnosząc się do żądania renty dla powódki L. M. strona powodowa podniosła, że na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego zasadnym jest żądanie zwiększenia w/w świadczenia, ponieważ koszty opieki wynoszą 4 800 zł miesięcznie (16 godzin dziennie razy 10 zł za godzinę przez 30 dni w miesiącu wynosi 4 800 zł), koszty leczenia 300

zł, koszty zakupu środków higienicznych 252 zł, koszty rehabilitacji ok. 2 000 zł miesięcznie (20 godzin w miesiącu razy 100 zł). Mając powyższe na uwadze powódka ponosi koszty w wysokości 7 352 zł miesięcznie, jednakże otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 208,17 zł. Biorąc pod uwagę wyczerpującą się sumę gwarancyjną powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz zryczałtowanej renty na zwiększone potrzeby w niezbędnym zakresie, tj. 5 000 zł – kwota ta obejmuje przede wszystkim koszty opieki osób trzecich oraz koszty leczenia i zakupu środków higienicznych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 maja 1999 r. w Z. kierujący samochodem marki F. (...) K. K. przekroczył oś jezdni, zjechał na chodnik i uderzył w prawidłowo idących pieszych, w wyniku czego ucierpiała L. M.. Sprawca został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 13 października 1999 r., sygn. akt II K 209/99.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 13 października 1999 r., sygn. akt II K 209/99 – k. 41-42)

W chwili wypadku sprawca objęty był ubezpieczeniem OC u strony pozwanej.

(dowód: bezsporne)

L. M. uległa wypadkowi idąc do kościoła, miała 11 lat. Była mądrą dziewczynką, dobrze się uczyła. Miała dobry kontakt z rodziną. Po zdarzeniu pozostaje pod nieustanną opieką matki – K. M., której czasami pomaga wujek Z. P. oraz siostra B. O.. Ojciec poszkodowanej po powzięciu informacji o stanie zdrowia córki, a przede wszystkim braku perspektyw na jego poprawę, powiesił się. K. M. dobrze zajmuje się córką, nauczyła ją jeść, bardzo o nią dba, jednakże na skutek wysiłku fizycznego jaki musi włożyć w opiekę nad nią podupada na zdrowiu – boli ją ręka, kręgosłup. Matka poszkodowanej poświęciła swoje życie tylko chorej córce, nie prowadzi życia towarzyskiego. K. M. stara się odciążyć jej drugą córką, w miarę możliwości przyjeżdża do domu rodzinnego, aby pomóc w opiece nad siostrą – zazwyczaj dwa razy w miesiącu. Ponadto zajmuje się sprzątaniami, robi duże zakupy. Każdy urlop spędza pomagając przy zajmowaniu się L. M.. B. O. pomimo odległości jaka dzieli jej dom z domem matki, pozostaje z nią także w kontakcie telefonicznym. Zna sytuację na bieżąco, często się martwi.

(dowód: zeznania świadka Z. P. – k. 226v-227; zeznania powódki K. M. – k. 227v-228 i k. 571; zeznania powódki B. O. – k. 228 i k. 572)

Postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2006 r., sygn. akt III RNs 85/06, Sąd Rejonowy w Nisku ustanowił opiekę prawną dla całkowicie ubezwłasnowolnionej L. M., do wykonywania której powołał jej matkę – K. M..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 17 sierpnia 2006 r., sygn. akt III RNs 85/06 - k. 96)

L. M. w wyniku wypadku w dniu 12 maja 1999 r. doznała masywnego urazu czaszkowo – mózgowego z wieloodłamowym złamaniem kości czaski oraz krwotocznym stłuczeniem struktur mózgowia, złamania lewego ramienia, urazu klatki piersiowej oraz złamań kości udowej lewej i miednicy. W związku z charakterem obrażeń, towarzyszących im infekcji oraz powikłań poszkodowana była wielokrotnie hospitalizowana. Podczas jej pobytu w 2005 r. w Klinice (...) w W. rozpoznano niedowład połowiczny obustronny stan po urazie czaszkowo – mózgowym, afazję sensoryczną – motoryczną, padaczkę, dyzatrię. Początkowo odczuwalny ból był bardzo duży, jednakże okresowo wygasał. Aktualnie zjawiska bólowe nadal występują.

Stan zdrowia L. M. na obecnym etapie w aspekcie neurologicznym został oceniony jako pogranicze stanu wegetatywnego. Poszkodowana nie jest zdolna do samodzielnej egzystencji oraz wymaga stałej pomocy osób trzecich. Rokowania długoterminowe są niekorzystne – nie istnieje możliwość istotnej poprawy klinicznej w przyszłości. Uszczerbek na zdrowiu z przyczyn wyłącznie neurologicznych wynosi 100 %.

(dowód: opinia biegłego z zakresu neurologii G. C. – k. 249 – 252)

L. M. wymaga rehabilitacji w celu utrzymania zakresów ruchomości, poprawy krążenia, przeciwdziałaniu powstawania odleżyn. Poszkodowana wymaga ćwiczeń biernych, oddechowych, a także pionizacji i masażu – w wymiarze czasowym nie mniejszym niż 1 godzina dziennie, 3-5 razy w tygodniu, miesięcznie 12-20 godzin. Koszt rehabilitacji prywatnej zaczyna się od 100 zł . Przerwa w rehabilitacji może spowodować pogłębienie przykurczów, zwiększyć ryzyko odleżyn i zastoju krążeniowych. Rehabilitacja poszkodowanej w ramach NFZ jest niemożliwa ze względu na odległość jej domu od punktów, które mogłyby odpowiednio usługi zapewnić.

(dowód: opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii A. S. – k. 293-295; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii A. S. – k. 424-425; zeznania powódki K. M. – k. 570v)

Brak możliwości poprawy zdrowia L. M., powrót do pełnego zdrowia jest nieosiągalny, wskazana jest ciągła rehabilitacja. Obrażenia poszkodowanej związane z wypadkiem wiązały się ze znacznymi dolegliwościami bólowymi. Codzienne funkcjonowanie L. M. jest ograniczone do minimum, bez pomocy innych osób jej życie i egzystencja są niemożliwe. Poszkodowana wymaga ciągłej opieki 24 godziny na dobę.

(dowód: opinia biegłego specjalisty z zakresu ortopedii i traumatologii P. O. – k. 325-326)

L. M. jest osobą niepełnosprawną. Konieczna są stała opieka nad nią, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne czy środki pomocnicze ułatwiające funkcjonowanie oraz stałe współdziałanie na co dzień opiekuna w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji. Poszkodowana wymaga pomocy w przygotowaniu posiłków, spożywaniu posiłków, codziennej toalecie, kąpieli, załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zmianie pozycji na łóżku, zapobieganiu powstawania odleżyn, obieraniu, zmianie bielizny osobistej i pościelowej, wykonywaniu czynności wymagających wysiłki fizycznego, wykonywaniu prania, prasowania, wozenia na spacer, wozenia na wizyty lekarskie i badania kontrolne, pomocy podczas badań, ubierania, pomocy w robieniu zakupów, pomocy w załatwianiu spraw w urzędach, wsparcia psychiczno – emocjonalnego.

(dowód: opinia biegłej sądowej z dziedziny pielęgniarstwa B. R. – k. 346-358; opinia uzupełniająca biegłej sądowej z dziedziny pielęgniarstwa B. R. – k. 444-451)

Przebyte na skutek wypadku z dnia 12 maja 1999 r. urazy spowodowały u powódki L. M. deteriorację poznawczą do poziomu otępienia w stopniu głębokim wpływając na funkcjonowanie intelektualne i poziom jej funkcji poznawczych, w tym funkcji w zakresie postrzegania, pamięci, koncentracji, uwagi. Poszkodowana pozostaje w stanie psychicznym uniemożliwiającym jej rozumienie otaczającego ją świata, nie potrafi zrozumieć, co się wokół niej dzieje, nie jest w pełni świadoma, iż przebywa wokół swoich najbliższych, nie ma rozumienia otaczającej jej rzeczywistości. L. M. nie jest zdolna i w przyszłości również nie będzie zdolna do komunikowania potrzeb, uczuć, wyrażania swoich emocji, ponadto nie jest zdolna do świadomego przeżywania uczuć i emocji, świadomego odbierania i pojmowania komunikatów innych osób odnoszących się do uczuć i emocji, a także świadomego funkcjonowania w rolach życiowych.

(dowód: opinia biegłej psycholog M. C. i biegłej z zakresu psychiatrii K. S. dotycząca powódki L. M. – k. 377-381)

Wypadek L. M. z dnia 12 maja 1999 r. miał wpływ na zdrowie psychiczne powódki K. M., powodując u niej początkowo reakcję depresyjną przedłużoną, a kolejno stan przewlekłego chronicznego stresu z objawami subdepresyjnymi, które stale są obecne w jej przeżywaniu. Niepełnosprawność córki i konieczność sprawowania na nią stałej wieloletniej opieki powoduje u K. M. stan przewlekłego stresu i przemęczenia, skutkujący objawami subdepresyjnymi i niepokojem. K. M. stale przeżywa niepełnosprawność L. M., co powoduje u niej chroniczny lęk o jej zdrowie i życie, niepokój, co do przyszłości, poczucie wyczerpania. Deficyt uczuć, poczucia bliskości i pomocy, jakimi L. M. obdarzyłaby matkę, gdyby była zdrowa, ale przede jej całkowita niepełnosprawność poznawcza i ruchowa wpływały i wpływają negatywnie na kondycję psychiczną K. M..

(dowód: opinia biegłej psycholog M. C. i biegłej z zakresu psychiatrii K. S. dotycząca powódki K. M. – k. 382-387)

Wypadek L. M. z dnia 12 maja 1999 r. miał wpływ na zdrowie psychiczne powódki B. O. powodując u niej zaburzenia adaptacyjne depresyjno – lękowe występujące w pierwszym okresie od zdarzenia. Niepełnosprawność L. M. miała negatywny wpływ na psychologiczne funkcjonowanie B. O. w pierwszym okresie od zdarzenia skutkując objawami klinicznymi, w kolejnych latach niewątpliwie siostra poszkodowanej pozostawała i nadal pozostaje psychologicznie obciążona sytuacją rodzinną - czuje się odpowiedzialna za matkę, próbuje ją wspierać. B. O. przeżywa niepełnosprawność siostry, martwi się o jej stan zdrowia, uczestniczy częściowo w opiece nad nią, emocjonalnie stara się wspierać matkę. Ze względu na świadomość upływu czasu i ograniczeń matki w jej przeżywaniu obecne są wątki dotyczące przyszłości siostry i konieczności zapewnienia przez nią opieki. Deficyt uczuć, poczucia bliskości i pomocy, jakimi niepełnosprawna siostra L. M. obdarzyłaby B. O., gdyby była zdrowa, wpływa na odczuwany przez nią dyskomfort.

(dowód: opinia biegłej psycholog M. C. i biegłej z zakresu psychiatrii K. S. dotycząca powódki B. O. – k. 388-393)

Decyzją z dnia 3 kwietnia 2000 r. ubezpieczyciel przyznał L. M. zaliczkę w kwocie 20 000 z tytułem zadośćuczynienia za doznany ból i cierpienie spowodowane wypadkiem z dnia 12 maja 1999 r. Pismem z dnia 23 listopada 2015 r. powódka L. M. wniosła o przyznanie jej dalszych roszczeń w związku z w/w zdarzeniem. (...) Zakład (...) w odpowiedzi na to pismo w dniu 18 grudnia 2015 r. przyznał poszkodowanej kwotę 210 000 zł tytułem zadośćuczynienia, co dało łączną kwotę 230 000 zł oraz 2 011,83 zł miesięcznie renty z tytułu zwiększonych potrzeb i stosowane wyrównanie za nieprzedawniony okres trzech lat w łącznej wysokości 52 237,71 zł. Odnosząc się do wniesionej na powyższe rozstrzygnięcia reklamacji pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko.

W trakcie trwania niniejszego procesu ubezpieczyciel wypłacił L. M. dodatkową kwotę 200 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

(dowód: decyzja (...) z dnia 4 kwietnia 2000 r. – k. 127; zgłoszenie roszczeń L. M. – k. 112-117; decyzja (...) z dnia 18 grudnia 2015 r. zadośćuczynienie – k. 118; decyzja (...) z dnia 18 grudnia 2015 r. renta – k. 119; reklamacja L. M. – k. 120-123; odpowiedź na reklamację – k. 124 – 126; decyzja (...) z dnia 1 czerwca 2017 r. – k. 479)

Powódki K. M. (matka L. M.) oraz B. O. (siostra L. M.) pismem z dnia 13 listopada 2015 r. zgłosiły (...) Zakładowi (...) szkodę, żądając zasądzenia na ich rzecz odpowiednio kwot 120 000 zł oraz 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w wyniku poważnych obrażeń ciała doznanych przez L. M.. Decyzją z dnia 20 listopada 2015 r. odmówił przyznania K. M. i B. O. zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, związane z wypadkiem L. M. z dnia 12 maja 1999 r. Na w/w decyzję powódki wniosły reklamację, która w dniu 1 lutego 2016 r. została ponownie rozpatrzona negatywnie.

(dowód: zgłoszenie szkody K. M. i B. O. – k. 95-101; decyzja (...) z dnia 20 listopada 2015 r. – k. 102; reklamacja K. M. i B. O. – k. 103-109; decyzja (...) z 1 lutego 2016 r. – k. 110-111)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie następujących dowodów: wyrok Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 13 października 1999 r., sygn. akt II K 209/99 – k. 41-42; zeznania świadka Z. P. – k. 226v-227; zeznania powódki K. M. – k. 227v-228 i k. 571; zeznania powódki B. O. – k. 228 i k. 572; postanowienie Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 17 sierpnia 2006 r., sygn. akt III RNs 85/06 - k. 96; opinia biegłego z zakresu neurologii G. C. – k. 249 – 252; opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii A. S. – k. 293-295; opinia uzupełniająca biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii A. S. – k. 424-425; zeznania powódki K. M. – k. 570v; opinia biegłego specjalisty z zakresu (...) – k. 325-326; opinia biegłej sądowej z dziedziny pielęgniarstwa B. R. – k. 346-358; opinia uzupełniająca biegłej sądowej z dziedziny pielęgniarstwa B. R. – k. 444-451; opinia biegłej psycholog M. C. i biegłej z zakresu psychiatrii K. S. dotycząca powódki L. M. – k. 377-381; opinia biegłej psycholog M. C. i biegłej z zakresu psychiatrii K. S. dotycząca powódki K. M. – k. 382-387; opinia biegłej psycholog M. C. i biegłej z zakresu psychiatrii K. S. dotycząca powódki B. O. – k. 388-393; decyzja (...) z dnia 4 kwietnia 2000 r. – k. 127; zgłoszenie roszczeń L. M. – k. 112-117; decyzja (...) z dnia 18 grudnia 2015 r. zadośćuczynienie – k. 118; decyzja (...) z dnia 18 grudnia 2015 r. renta – k. 119; reklamacja L. M. – k. 120-123; odpowiedź na reklamację – k. 124 – 126; decyzja (...) z dnia 1 czerwca 2017

r.– k. 479; zgłoszenie szkody K. M. i B. O. – k. 95-101; decyzja (...) z dnia 20 listopada 2015 r. – k. 102; reklamacja K. M. i B. O. – k. 103-109; decyzja (...) z 1 lutego 2016 r. – k. 110-111.

Sąd dał w całości wiarę dowodom z ujawnionych na rozprawie dokumentów, gdyż wszystkie zostały sporządzone przez uprawnione organy, w granicach przysługujących im kompetencji i w przepisanej formie, a ich wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu i stron.

Sąd walorem wiarygodności obdarzył opinie biegłych sporządzonej w niniejszej sprawie, albowiem wszystkie zostały wykonane w sposób rzetelny, pełny i konsekwentny. Wnioski z nich płynące oraz ich uzasadnienia nie budziły wątpliwości Sądu. Żadna z opinii nie została też skutecznie podważona przez strony. Pytania dodatkowe do odpowiednich biegłych zostały w pełni wyjaśnione w opiniach uzupełniających.

Sąd dał wiarę również zeznaniom świadka Z. P. oraz powódek K. M. i B. O., którzy w sposób wyczerpujący i spójny opisali sytuację rodzinną po wypadku L. M.. Ponadto zeznania w/w osób w całości korelowały z opiniami specjalistów powołanych w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódek jest w pełni zasadne.

Bezspornym jest, że pozwany na podstawie art.9 ust.1, art. 9a, art. 19 ust. 1 i art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku, któremu uległa L. M.. Pojazd sprawcy wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC u pozwanego jako ubezpieczyciela.

Roszczenie powódki L. M. znajduje oparcie w art. 444 § 1 kc i art. 445 § 1 kc, zgodnie z którymi w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W myśl art. 361 § 1 i 2 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Przesłanką zadośćuczynienia na podstawie art. 445 kc jest wyrządzenie krzywdy w postaci: uszkodzenia ciała, wywołania rozstroju zdrowia, naruszenia wolności lub integralności seksualnej czynem niedozwolonym. Krzywda może mieć charakter cierpień fizycznych lub psychicznych (wyr. SN z 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98).

Nie ulega wątpliwości, że L. M. w wyniku wypadku z dnia 12 maja 1999 r. doznała ciężkiego uszkodzenia ciała. Poszkodowana nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować, potrzebuje nieustannej opieki osób trzecich, jej stan został określony na pograniczu wegetatywnego. Przebyte urazy spowodowały u poszkodowanej otępienie w stopniu głębokim – stan psychiczny uniemożliwia jej rozumienie otaczającego świata, nie jest zdolna do komunikowania swoich potrzeb i uczuć, nie ma możliwości przeżywania emocji. Biegły neurolog uszczerbek na zdrowiu L. M. ocenił na 100%. Obrażenia powypadkowe wiązały się ze znacznym bólem dla poszkodowanej, który mimo tego stopniowego zmniejszania się, nadal jest odczuwalny – a minęło dwadzieścia lat od momentu przedmiotowego zdarzenia. Ponadto nie ma możliwości poprawy stanu zdrowia L. M., resztę życia spędzi nie wstając z łóżka, bez szans na samodzielne wykonanie jakichkolwiek czynności życia codziennego.

Należy zwrócić uwagę również na to, że w momencie wypadku poszkodowana miała 11 lat. Przed zdarzeniem była pilną uczennicą, mądrą, radosną dziewczynką. 12 maja 1999 r. szła do kościoła. Prawidłowo poruszała się chodnikiem. Brak rozważli kierowcy odebrał jej możliwość dalszego rozwoju, dorastania w kochającej rodzinie, a przede wszystkim uniemożliwił jej świadome życie. Egzystencja L. M. jest jedynie iluzoryczna – nie jest ona w stanie samodzielnie funkcjonować, nie rozumie otaczającego jej świata. Przez dwadzieścia ostatnich lat obecna jest tylko fizycznie i to w bardzo ograniczonym stopniu.

Roszczenie L. M. co do zasady nie było kwestionowane. Sporna była jedynie jego wysokość. Zgodnie z orzecznictwem zadośćuczynienie musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej. Jednocześnie reguła umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia nie może oznaczać przyzwolenia na lekceważenie takich bezcennych wartości jak zdrowie czy integralność cielesna. Przy ocenie wysokości zadośćuczynienia należy uwzględnić przede wszystkim nasilenie cierpienia, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym.

W związku z powyższymi ustaleniami Sąd uznał, że przyznane już przez ubezpieczyciela zadośćuczynienie jest niewspółmierne do poniesionej przez poszkodowaną krzywdy. Mimo upływu lat cierpienia L. M. dalej trwają, nie ma szans na poprawę jej zdrowia. Uszczerbek na zdrowiu został określony na poziomie 100%. Poszkodowana tak naprawdę jest w stanie wegetatywnym. Biorąc okoliczności niniejszej sprawy pod uwagę Sąd uznał, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poniesioną przez L. M. w wyniku wypadku z dnia 12 maja 1999 r. będzie kwota 700 000 zł, którą to należało pomniejszyć o kwotę 430 000 zł – wypłaconą poszkodowanej w postępowaniu likwidacyjnym. Mając to na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz L. M. kwotę 270 000 zł (punkt I wyroku).

Strona powodowa dochodziła również zasądzenia renty na rzecz L. M. w wysokości 5 000 zł. Roszczenie to ma swoje oparcie w art. 444 § 2 kc, zgodnie z którym jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Zwiększenie się potrzeb poszkodowanego oznacza sytuację, w której musi on ponosić koszty utrzymania, których nie ponosiłby, gdyby nie zajście zdarzenia wyrządzającego szkodę na osobie (np. koszty opieki pielęgniarskiej, koszty konserwacji specjalistycznego sprzętu medycznego, specjalistycznego odżywiania itd.). W przeciwieństwie więc do wcześniej przedstawionej przesłanki przyznania renty, chodzi tu o wyrównanie straty (*damnum emergens*), aczkolwiek jest to strata w tym sensie szczególna, że ponoszona sukcesywnie w przyszłości. Nie może wpływać na wysokość renty to, że opiekę nad poszkodowanym przejęli dobrowolnie jego najbliżsi. Staje się to zupełnie jasne w obliczu przypadków, w których osoby zobowiązane do alimentacji (przede wszystkim rodzice względem dzieci) po dłuższym czasie z powodu starzenia się czy też śmierci nie są w stanie samodzielnie sprawować opieki nad poszkodowanym.

Ubezpieczyciel dotychczas wypłacał L. M. kwotę 2 011,83 zł miesięcznie tytułem renty. Zgodnie z opiniami wydanymi w niniejszej sprawie poszkodowana wymaga rehabilitacji 3-5 razy w tygodniu, przynajmniej po 1 godzinie, co daje w miesiącu od 12 do 20 h. Minimalna stawka, którą wskazał biegły A. S. za godzinę wynosi 100 zł. W związku z tym sam koszt rehabilitacji sięga minimum 1 200 zł miesięcznie. Należy zaznaczyć, że rehabilitacja jest niezbędna, a jej brak mógłby spowodować pogłębienie przykurczów, zwiększyłby ryzyko odleżyn czy zastoju krążeniowych. Ponadto L. M. wymaga całodobowej opieki. Sąd uznał, że zasadnym będzie przyznanie stronie powodowej środków na zapewnienie opieki w wymiarze 12 godzin dziennie. Przy minimalnej stawce 10 zł za godzinę i 30 dniach w miesiącu, koszt opieki nad poszkodowaną wynosi minimum 3 600 zł miesięcznie. Dodatkowo należy doliczyć koszt leczenia w wysokości 300 zł, co zostało uzasadnione przedstawionymi do pisma z dnia 20 września 2018 r. fakturami, zawierającymi koszty zakupu środków przeciwpadaczkowych i wspomagających układ moczowy. Zasadnym też jest przyznanie 252 zł na zakup środków higienicznych, takich jak: pieluchomajtki, chusteczki nawilżane i środki pielęgnacyjne (kremy, woda utleniona), których to wartość również została udowodniona dołączonymi do w/w pisma fakturami.

Suma powyżej wskazanych kosztów potrzeb L. M., ustalonych na podstawie opinii biegłych oraz przedstawionych przez stronę powodową rachunków, wynosi 5 352 zł, pomniejszona o pobierany zasiłek pielęgnacyjny (208,17 zł) – 5 143,83 zł. Mając to na uwadze Sąd uznał, że dotychczas wypłacana poszkodowanej renta jest znacznie zaniżona w stosunku do jej usprawiedliwionych potrzeb leczenia, rehabilitacji i opieki. W związku z tym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz L. M. rentę w dochodzonej wysokości 5 000 zł miesięcznie – obejmującą rentę dotychczas wypłacaną przez ubezpieczyciela (punkt II wyroku).

W niniejszej sprawie spornym była zasadność przyznania zadośćuczynienia matce poszkodowanej – K. M. oraz siostrze poszkodowanej – B. O.. Sąd rozstrzygnięcie w tym zakresie oparł na Uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2018 r. (sygn. III CZP 60/17). Zgodnie z nią Sąd może przyznać zadośćuczynienie za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Doprowadzenie czynem niedozwolonym do ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, skutkującego niemożnością nawiązania typowej więzi rodzinnej, stanowi naruszenie własnego dobra osobistego bliskich i źródło ich własnej krzywdy. Nie ma podstaw do rozróżnienia między zerwaniem więzi rodzinnej wskutek śmierci, a niemożnością nawiązania lub rozwinięcia tej więzi pomiędzy bliskimi z powodu ciężkiego uszkodzenia ciała jednego z nich. O naruszeniu dobra osobistego w sposób uzasadniający domaganie się naprawienia wynikłej stąd krzywdy można mówić tylko w razie poważnego i trwałego inwalidztwa, powodującego niezdolność do nawiązania relacji typowej dla więzi rodzinnej. W razie spowodowania „tylko” uszkodzenia ciała osoby bliskiej art. 446 § 4 kc nie ma zastosowania i może wchodzić w rachubę jedynie roszczenie oparte na art. 448 kc, z wszystkimi właściwymi mu przesłankami - ustaleniem dobra, jakie miało zostać naruszone i faktu jego naruszenia, osoby, której dobro zostało naruszone, doznania krzywdy przez tę osobę w następstwie naruszenia, winy sprawcy szkody oraz zespołu okoliczności ostatecznie decydujących o tym, czy zadośćuczynienie zostanie zasądzone. W razie pozostawania osoby najbliższej w nieodwracalnym stanie śpiączki lub trwałego stanu wegetatywnego dochodzi do podobnych skutków jak w przypadku śmierci, a sytuacja taka jest porównywalna z zerwaniem więzi z osobą bliską, która straciła życie. W okolicznościach trwałego i nieodwracalnego uszkodzenia mózgu cierpienie osoby bliskiej może być nie mniej dojmujące niż doświadczenie śmierci chorego.

Biorąc pod uwagę przytoczoną powyżej uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2018 r. oraz treść jej uzasadnienia Sąd doszedł do wniosku, że roszczenia powódki K. M., jak i B. O. są zasadne. Przede wszystkim opisany wcześniej stan zdrowia L. M. wskazuje na doznanie przez matkę i siostrę poszkodowanej podobnych skutków jak w przypadku śmierci. Z L. M. nie można nawiązać kontaktu, żyje w stanie wegetatywnym, bez możliwości poprawy. Nie okazuje żadnych uczuć, ani emocji. Nie ulega również wątpliwości, że ma to wpływ na K. M. i B. O..

K. M. nieustannie zajmuje się chorą córką. Jest przy niej cały czas, starannie opiekuje się nią. Niepełnosprawność L. M. i konieczność sprawowania na nią stałej, wieloletniej opieki powoduje u jej matki stan przewlekłego stresu i przemęczenia, skutkujący objawami subdepresyjnymi i niepokojem. K. M. stale przeżywa stan zdrowia córki, co powoduje u niej chroniczny lęk o jej zdrowie i życie, niepokój, co do przyszłości, poczucie wyczerpania.

B. O. co najmniej dwa razy w miesiącu przyjeżdża do domu rodzinnego, by pomóc matce w opiece nad niepełnosprawną siostrą. Podobnie spędza urlopy. Wypadek L. M. miał duży wpływ na zdrowie psychiczne B. O., powodując u niej zaburzenia adaptacyjne depresyjno – lękowe, występujące w pierwszym okresie od zdarzenia. W kolejnych latach niewątpliwie siostra poszkodowanej pozostawała i nadal pozostaje psychologicznie obciążona sytuacją rodzinną - czuje się odpowiedzialna za matkę, próbuje ją wspierać. B. O. przeżywa niepełnosprawność siostry, martwi się o jej stan zdrowia, uczestniczy częściowo w opiece nad nią, emocjonalnie stara się wspierać matkę. Ze względu na świadomość upływu czasu i ograniczeń matki w jej przeżywaniu obecne są wątki dotyczące przyszłości siostry i konieczności zapewnienia przez nią opieki.

W piśmiennictwie zwraca się uwagę, że zadośćuczynienie realizować ma trzy podstawowe funkcje: kompensacyjną, represyjną i prewencyjno-wychowawczą. Kompensacja krzywdy ma odmienny charakter niż kompensacja szkody majątkowej – polega na wynagrodzeniu cierpień, jakich pokrzywdzony doznał w wyniku czynu niedozwolonego, dlatego wysokość zadośćuczynienia jest w pierwszym rzędzie uwarunkowana intensywnością cierpień i czasem ich trwania (wyr. SN z 29.9.2004 r., II CK 531/03, Legalis). Funkcja represyjna zadośćuczynienia oznacza, że jego wysokość powinna być dla sprawcy szkody adekwatną sankcją do popełnionego czynu i spowodowanej krzywdy. Funkcja prewencyjno-wychowawcza realizowana jest, jeśli wysokość zadośćuczynienia jest proporcjonalna do stopnia potępienia zachowania sprawcy krzywdy w odbiorze społecznym. Podstawowym czynnikiem decydującym o rozmiarze krzywdy jest rodzaj naruszonego dobra osobistego. Dobra osobiste takie jak życie, wolność, zdrowie, dobre

imię, a także prawo do zachowania więzi rodzinnych i życia w pełnej rodzinie stanowią niewątpliwie dobra szczególne, stąd powinny podlegać wzmożonej ochronie, co przekłada się zarówno na możliwość zasądzenia zadośćuczynienia w konkretnej sprawie, jak i na jego wysokość (wyr. SN z 7.8.2014 r., II CSK 552/13, Legalis).

Niewątpliwie więź rodzinna łącząca L. M. z matką i siostrą została zerwana. Poszkodowana pozostaje w stanie wegetatywnym, co zgodnie z przytoczonym orzecznictwem uprawnia do przyznania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc. Cierpienia psychiczne K. M. oraz B. O. zostały wykazane poprzez przeprowadzenie opinii biegłej psycholog M. C. i biegłej z zakresu psychiatrii K. S.. Z pewnością matka poszkodowanego w sposób znacznie dotkliwszy przeżywa stan zdrowia niepełnosprawnej córki, ponadto sprawuje nad nią cały czas opiekę. W związku z tym przyznane powódcom kwoty zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc należało odpowiednio rozróżnić. Mając powyższe na względzie Sąd zasądził od pozwanego na rzecz K. M. kwotę 120 000 zł, a na rzecz B. O. kwotę 50 000 zł. Wartości życia ludzkiego nie można określić. Wiąż rodzinna należy do najcenniejszych dóbr jakie posiada człowiek. Przyznane kwoty mają zrekompensować powódcom doznaną przez nie krzywdę. Należy pamiętać, że stan zdrowia poszkodowanej, a co za tym idzie cierpienia jej bliskich trwają od dwudziestu lat.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie ze zmianą powództwa, tj. od dnia wyrokowania. Sąd Okręgowy przyjmuje, zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia powinien spełnić swoje świadczenie na rzecz poszkodowanego niezwłocznie po otrzymaniu od niego stosownego wezwania, a jeśli tego nie uczyni, popada w opóźnienie uzasadniające naliczenie odsetek od należnej wierzycielowi sumy. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tej dacie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Jednakże będąc związanym art. 321 kpc, Sąd nie mógł zasądzić ponad żądanie, dlatego wymagalność roszczenia przyjął na datę wyrokowania.

Powódki wygrały proces w 100%, a zatem pozwany powinien na zasadzie art. 98 kpc zwrócić każdej z nich koszty procesu, na które składają się głównie koszty zastępstwa procesowego. Zgodnie z orzecznictwem współuczestnikom, reprezentowanym przez jednego pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym, należy się zwrot kosztów procesu obejmujących jego wynagrodzenie ustalone odrębnie w stosunku do każdego współuczestnika. L. M. wniosła o zasądzenie na jej rzecz kwoty 270 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz renty w wysokości 5 000 zł miesięcznie – koszt jej zastępstwa procesowego wyniósł zatem 14 400 zł i został ustalony na podstawie § 2 p. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 – jako że pozew został wniesiony 23 maja 2016 r.). K. M. wniosła o zasądzenie na jej rzecz kwoty 120 000 zł, a więc koszt jej zastępstwa procesowego wyniósł 7 200 zł i został ustalony na podstawie § 2 p. 6 w/w rozporządzenia. Natomiast koszty procesu B. O. wyniosły 5 817 zł, na co złożyły się kwota 4 800 zł tytułem zastępstwa procesowego (§ 2 p. 5 w/w rozporządzenia), 17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa oraz 1 000 zł uiszczony opłaty od pozwu.

Sąd rozstrzygając w kwestii zwrotu kosztów procesu nie uznał roszczenia strony powodowej w zakresie zasądzenia podwójnej wysokości kosztów zastępstwa procesowego. W ocenie Sądu nie zaszyły przesłanki określone a § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. Nakład pracy pełnomocnika strony powodowej w stosunku do każdej z powódek był typowy dla tego rodzaju spraw. Wartość przedmiotu sprawy nie była ponadprzeciętna. Wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie wykraczał ponad miarę. Niniejsza sprawa nie była skomplikowana, zgromadzony materiał dowodowy nie był obszerny. Należy mieć na uwadze, że strona powodowa otrzymała zwrot poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w stosunku do każdej z powódek. Zdaniem Sądu zasądzone kwoty wyczerpują wynagrodzenie należne występującemu w sprawie pełnomocnikowi.

Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 kpc obciążył pozwanego, jako stronę przegrywającą proces w całości pozostałymi kosztami procesu, które do tej pory nie zostały uiszczony – 29 792,70 zł. Na powyższe koszty złożyły się: brakująca opłata od pozwu 24 000 zł (5% z 500 000 zł) oraz 5 792,70 zł tytułem kosztów sporządzonych opinii biegłych pokrywanych do tej pory z sum budżetowych.

SSO Ewa Domańska

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)

(...)